

**Postanowienie z dnia 11 kwietnia 1996 r.
I PRN 30/96**

Użycie w nazwie stowarzyszenia słów "biegły sądowy" lub dopuszczenie w postanowieniach jego statutu, aby członek będący biegłym sądowym używał tego tytułu w działalności ekspertskiej na zlecenie podmiotów spoza organów wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania stanowi naruszenie przepisu § 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1987 r. w sprawie biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych (Dz. U. Nr 18, poz. 112).

Przewodniczący SSN: Maria Tyszel, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski (sprawozdawca), Stefania Szymańska,

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Witolda Bryndy, po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 1996 r. sprawy z wniosku Stowarzyszenia Rzecznawców i Specjalistów "E." w R. o rejestrację, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od postanowienia Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie z dnia 26 lipca 1995 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

u c h y l i ć zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Wojewódzkiemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Wojewódzki w Rzeszowie, postanowieniem z dnia 26 lipca 1995 r., [...], dokonał w rejestrze stowarzyszeń wpisu dotyczącego zmiany nazwy "Stowarzyszenie Rzecznawców i Specjalistów "E." w R. na "Krajowe Stowarzyszenie Ekspertów, Biegłych Sądowych i Tłumaczy Przysięgłych" w R., a ponadto zmiany składu zarządu i siedziby Stowarzyszenia w sposób opisany w sentencji tegoż postanowienia. Orzeczenie to uprawomocniło się wobec niewniesienia środka zaskarżenia.

Powyższe postanowienie Minister Sprawiedliwości zaskarżył w trybie rewizji nadzwyczajnej, która wpłynęła do Sądu Najwyższego w dniu 5 lutego 1996 r. (data nadania rewizji w Urzędzie Pocztowym Warszawa 133 jest na pieczęci tegoż Urzędu nieczytelna). Postanowieniu temu skarżący zarzucił rażące naruszenie art. 16 i art. 21 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. Nr 20, poz. 104 ze zm.) w związku z § 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1987 r. w sprawie biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych (Dz. U. Nr 18, poz. 112) i na podstawie art. 417 § 1 KPC wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu swego wniosku skarżący podniósł, że biegły sądowy, powoływany przez prezesa sądu wojewódzkiego, przy którym zostaje ustanowiony, jest organem pomocniczym sądu w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych, a sporządzana przez niego opinia stanowi dowód w postępowaniu przed sądami oraz innymi władzami i organami wymiaru sprawiedliwości.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1987 r. w sprawie biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych, wydane na podstawie upoważnienia z art. 126 § 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz. U. z 1994 r., Nr 7, poz. 25 ze zm.), stanowi w § 14, że ustanowienie biegłym upoważnia do wydawania opinii na zlecenie sądu lub organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze w sprawach karnych, a wydający taką opinię używa tytułu biegłego sądowego, z oznaczeniem specjalności oraz sądu wojewódzkiego, przy którym został ustanowiony. Powołany przepis określa więc jednoznacznie krąg podmiotów, wobec których biegły sporządzający opinię może używać tytułu biegłego sądowego.

Powyższego ograniczenia nie respektuje nazwa Stowarzyszenia, tzn. "Krajowe Stowarzyszenie Ekspertów, Biegłych Sądowych i Tłumaczy Przysięgłych", jak też postanowienia jego statutu dotyczące biegłych sądowych. Zgodnie bowiem z § 20 pkt 1 w związku z § 30 statutu biegły sądowy, jako członek nadzwyczajny, ma w myśl § 28 pkt 3 prawo udziału we wszystkich formach działalności Stowarzyszenia określonych w § 16 statutu, z wydawaniem opinii włącznie (§ 16 pkt 2 i 3).

Zgodnie z § 12 statutu Stowarzyszenie prowadzi działalność statutową oraz gospodarczą. Biegły sądowy może uczestniczyć w tej działalności, a także działać w spółce lub fundacji utworzonych przez Stowarzyszenie lub do których Stowarzyszenie przystąpiło (§ 53). We wszystkich formach aktywności Stowarzyszenia biegły używa zatem tytułu biegłego sądowego, choć przy działalności pozasądowej oraz sporządzaniu opinii zleconych przez podmioty nie wymienione w § 14 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, np. przez osoby prywatne, czy instytucje, biegły powinien używać innych tytułów, np. rzeczoznawca lub biegły w określonej specjalności, ale z pominięciem oznaczenia "sądowy". W przeciwnym razie korzystanie z usług Stowarzyszenia może następować w błędnym przekonaniu o ich dowodowej doniosłości w postępowaniu sądowym.

Na rozprawie przed Sądem Najwyższym w dniu 11 kwietnia 1996 r. pełnomocnik Stowarzyszenia wniósł o oddalenie rewizji nadzwyczajnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona.

Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. Nr 20, poz. 104 ze zm.) sąd rejestrowy wydaje postanowienie o zarejestrowaniu stowarzyszenia po stwierdzeniu, że jego statut jest zgodny z przepisami prawa. Dotyczy to odpowiednio również postanowienia o wpisaniu do rejestru zmiany statutu stowarzyszenia (art. 21 zd. 2 ustawy). Tymczasem zaskarżone postanowienie o wpisaniu do rejestru stowarzyszeń m.in. zmiany dotychczasowej nazwy Stowarzyszenia, tzn. Stowarzyszenia Rzeczoznawców i Specjalistów "E." w R. na nową, tj. Krajowe Stowarzyszenie Ekspertów, Biegłych Sądowych i Tłumaczy Przysięgłych w R., jak też zmiany statutu, dokonanej uchwałą Walnego Zebrania Delegatów Stowarzyszenia z dnia 27 maja 1995 r., jest niezgodne z przepisami prawa.

Jak słusznie zauważył wnoszący rewizję nadzwyczajną, niezgodność taka istnieje w szczególności pomiędzy przepisem § 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1987 r. w sprawie biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych

(Dz. U. Nr 18, poz. 112), a nową nazwą stowarzyszenia w części obejmującej biegłych sądowych oraz postanowieniami zmienionej wersji statutu Stowarzyszenia w zakresie odnoszącym się do członkowskich praw i obowiązków biegłych sądowych. Wspomniany przepis rozporządzenia stanowi bowiem, że status biegłego sądowego upoważnia do wydawania opinii na zlecenie sądu lub organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze w sprawach karnych. W odniesieniu do tych tylko podmiotów wolno więc biegłemu używać tytułu "biegły sądowy", wraz z oznaczeniem specjalności oraz sądu wojewódzkiego, przy którym został ustanowiony. Natomiast nazwa Stowarzyszenia, eksponująca zrzeszanie się w nim m.in. biegłych sądowych, a także jego statut, przewidujący udział biegłych sądowych jako członków zwyczajnych bądź nadzwyczajnych Stowarzyszenia w jego działalności statutowej i zwłaszcza w działalności gospodarczej, dopuszczają używanie tytułu "biegły sądowy" również w opiniach opracowywanych na zlecenie innych podmiotów.

Ściślej rzecz ujmując, statut Stowarzyszenia nie tyle dopuszcza, ani też nie nakazuje, ile nie zabrania swoim członkom używania tytułu "biegły sądowy" w ich aktywności ekspertów działających na zlecenie podmiotów spoza kręgu organów wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania. Takie nadużycie tytułu "biegły sądowy" nie jest w każdym razie deliktem członkowskim i nie mogłoby spowodować wymierzenia zainteresowanemu kary organizacyjnej. Statut nie stwarza więc żadnej bariery dla takich zachowań, choć mogą one w istotny sposób ułatwiać pozyskiwanie zleceń na opracowanie różnorodnych i bardzo intratnych opinii. Jest bowiem wysoce prawdopodobne, że w warunkach konkurencji pomiędzy ekspertami, potencjalny zleceniodawca wybierze eksperta używającego tytułu "biegły sądowy", nawet gdyby działał w błędnym przekonaniu o prawnej doniosłości takiej opinii w postępowaniu dowodowym przed sądem.

Nowa nazwa Stowarzyszenia stwarza pozory takiej doniosłości, a uregulowania statutu sugestii tej nie wykluczają. Fakt ten uzasadnia ocenę, że zaskarżone postanowienie o rejestracji nowej nazwy i zmienionego statutu Stowarzyszenia narusza prawo w sposób rażący.

Z wyżej wskazanych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 422 § 2 KPC orzekł jak w sentencji postanowienia.

=====